

УДК 657.47

Котова С.О., асистент,
Таврійський державний агротехнологічний університет

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ НА САДІВНИЦЬКИХ ГАЛУЗЯХ

Анотація. *Управлінський облік витрат розглянутий, як інформаційна система, що забезпечує економічну обґрунтованість управлінських рішень менеджерів різних рівнів. Запропоновані у роботі положення наказу про облікову політику дозволяють забезпечити максимальне розкриття процедур управлінського обліку в умовах складності процесів управління витратами та насиченості інформаційних потоків.*

Ключові слова: *система управлінського обліку, інформаційні потоки, витрати підприємства, центри відповідальності, система інформаційного забезпечення.*

Annotation.

Raising of task. *Functioning of enterprise in the conditions of vagueness and risk, branch specific predetermine the necessity of improvement of organization and methodology of administrative account of charges on the enterprises of gardener of Ukraine. Therefore important are a study and development of the applied aspects of organization and methodology of administrative account of charges on the enterprises of gardener in close intercommunication with the internal checking system and mechanism of acceptance of administrative decisions.*

Research results *Shown complication of growing of products of gardener and importance of correct choice of conception of the logistic going near a management material, financial streams in industry of gardening allow to assert: on every stage of continuous motion of material and financial streams the system of indexes, that is subject to the obligatory account and control, is formed*

Taking into account complication of technological processes that take place in a production, and them ponderable influence on the process of acceptance of administrative decision, suggest to spare the special attention of organization of the analytical accounting of charges after the centers of responsibility, to the ground of method of account of charges and calculation of unit of gardener cost to the aims of management charges, to the ground of base of allocation of charges after the centers of responsibility.

Conclusions. *Foundation of rational organization of registration streams with the aim of effective management charges is perfection of maintenance of order about registration politics. Offer in-process positions of order about registration politics it is allowed to provide maximal opening of procedures of administrative account in the conditions of complication of processes of management and saturation of dataflows charges.*

Keywords: *system of administrative account, dataflows, charges of enterprise, centers of responsibility, system of dataware.*

Постановка проблеми. Організація та методика бухгалтерського обліку визначають якість наданої інформації для оцінки діяльності об'єкта господарювання, складання фінансової звітності. Проте традиційний бухгалтерський облік витрат не завжди може реалізувати свої функції в повній мірі в умовах економічної невизначеності. З позиції менеджменту, облікова інформація повинна відповідати меті управління, бути корисною при прийнятті управлінських рішень в умовах недосконалості законодавчого поля, нестабільності розвитку ринку, економіки країни в цілому. Тому увагу практиків привертає до себе управлінський облік витрат – інформаційна система, що забезпечує економічну обґрунтованість управлінських рішень менеджерів різних рівнів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розвитку теорії і практики управлінського обліку витрат сприяють праці україн-

ських вчених: О.С.Бородкіна, Ф.Ф.Бутинця, С.Ф.Голова, А.М.Герасимовича, Г.Г.Кірейцева, М.Ф.Кропивко, М.В.Кужельного, А.М.Кузьмінського, О.В.Карпенко, В.О.Ластовецького, В.Г.Линника, В.П.Моссаковського, Л.В.Нападовської, М.Ф.Огійчука, В.О. Озерана С.М.Петренко, М.С.Пушкар, В.В.Сопка, В.К.Савчука, Л.К.Сука, Л.С.Шатковської, О.В.Шевчука, М.Г.Чумаченка і зарубіжних – К.Друрі, С.Ніколаєвої, В.Ф.Палія, Т.Пітерса, С.С.Сатубалдіна, Т.Скоуна, В.І.Ткача, Р.Уотермен, Дж.Хігінса, О.Шеремета, інших.

Не зменшуючи важливість здійсненої роботи та цінність одержаних науковцями результатів, необхідно звернути увагу на те, що дослідження проблеми організації і методики обліку витрат у садівницькій галузі вивчено мало, оскільки галузь в даний час є недостатньо рентабельною внаслідок та прирх природи.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Функціонування садівництва в умовах невизначеності та ризику, галузева специфіка зумовлюють необхідність удосконалення організації та методики управлінського обліку витрат на садівницьких підприємствах України. Тому важливим є вивчення та розробка прикладних аспектів організації та методики управлінського обліку витрат на садівницьких підприємствах у тісному взаємозв'язку із системою внутрішнього контролю та механізмом прийняття управлінських рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою обліку у загальному розумінні є надання облікової інформації, яка може бути використана у множині моделей прийняття рішень. Головну мету управлінського обліку вітчизняні науковці часто звужують до підготовки достовірної інформації з метою управління витратами [2, 3, 4], що підкреслює виключну актуальність цього аспекту обліку.

Вирощування садівницької продукції є ресурсномістким та трудомістким процесом. Обробка економічної інформації лежить в основі процесу управління матеріальними, фінансовими, трудовими потоками [5, С. 10]. Інформаційні потоки є специфічним об'єктом, ефективно управління якими потребує розробки самостійної інформаційної системи. Вчені в один голос стверджують, що управління матеріальними та пов'язаними з ними інформаційними та фінансовими потоками є предметом вивчення логістики

Напрями руху інформаційних потоків вказують, що система очікуваних показників повинна бути узгодженою між усіма суб'єктами споживання.

Інформаційні потоки виробничого підприємства на мікрорівні представлені системами зовнішніх і внутрішніх показників. Рівень управління зовнішніми інформаційними потоками залежить від технічної забезпеченості управління, роботи маркетингових служб підприємства, зацікавленості керівництва тощо. Проте вплинути на зовнішні показники підприємство можливості не має.

Основою внутрішньоуправлінських інформаційних потоків є системи нормативно-

планових джерел та обліку. Система управлінського обліку повинна проектуватися під конкретне підприємство, враховуючи сукупність факторів, серед яких особливу увагу приділяють внутрішнім.

Організація управлінського обліку дозволяє керівництву, в першу чергу, вирішити проблеми операційної діяльності. За своєю сутністю, ця система є сукупністю форм управлінських звітів, які надають можливість менеджерам аналізувати процес формування витрат; розподілити витрати за видами продукції, відділами (підрозділами) підприємства та напрямками діяльності; здійснити необхідні аналітичні розрахунки (точки безбитковості, рентабельності, оборотності активів, вартості одного робочого місця, ринкової вартості бізнесу компанії, структури витрат тощо); прослідкувати за ефективністю попередніх управлінських рішень.

Для садівницької галузі визначальним фактором, що впливає на формування облікових потоків щодо виробничих витрат є вибір технології вирощування. Структурною виробничою одиницею підприємства є поле, на якому виконуються роботи, згідно з технологічною картою вирощування продукції. Поля, у свою чергу, поділяються на відділення, що можуть бути представлені окремими сортами продукції. Облік і контроль за формуванням виробничої собівартості продукції у бухгалтерії та інших структурних підрозділах апарату управління доцільно здійснювати відповідно до місця формування витрат – поля.

Не дивлячись на складність самого технологічного процесу основним джерелом інформації про матеріальні та трудові виробничі витрати є технологічна карта. Тому в процесі проведення нами дослідження інформаційних потоків підприємства щодо виробничих витрат, в першу чергу, оцінці підлягала система комунікацій рівня "технологічна карта – бухгалтерія – управління" на предмет якості облікової інформації про витрати та змістовності звітних форм.

Вивчення роботи працівників бухгалтерії на ДПДГ ім. М.Ф. Сидоренко Мелітопольського району показало, що метою працівників бухгалтерії є дотримання встановленого графіку документообігу, тобто ні про яку оперативність, мова вже не йде. розумі-

ють своєчасність надання такої інформації відповідно до встановленого графіку документообороту. На даному підприємстві функціонує локальна мережа підготовки та обробки облікової інформації рівня «виробництво-бухгалтерія», що створює умови для здійснення оперативного управління виробничими витратами в межах технологічного процесу.

Фундаментом облікових інформаційних потоків є облікова політика підприємства. Згідно із Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" – це сукупність принципів, методів і процедур, що їх використовує підприємство для складання та подання фінансової звітності [6].

Законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" законодавчо закріплено свободу обґрунтування вибору форми організації та ведення бухгалтерського обліку, управлінського обліку, періодичність інвентаризації цінностей, розрахунків, зобов'язань, капіталу. Тоді як широке коло важливих питань щодо політики консолідації, конвертування іноземної валюти, загальної політики оцінки, суттєвості подій після дати балансу, регулювання обліку довгострокових контрактів та привілей розкриваються у відповідних міжнародних стандартах фінансової звітності.

Метою визначення основних напрямів облікової політики за МСФЗ є відображення неупередженої інформації у фінансових звітах. Інформаційна цінність наказу про облікову політику підприємств садівницької галузі України полягає в економічному обґрунтуванні вибору елементів облікової політики для підготовки інформації при прийнятті управлінських рішень внутрішніми та зовнішніми користувачами. Управлінські рішення менеджерів підприємства націлені, в першу чергу, на оптимізацію прибутку. Тому розглядати зміст облікової політики необхідно в обов'язковому контексті впливу на фінансовий результат діяльності підприємства.

Фундаментом раціональної організації облікових потоків з метою ефективного управління витратами є уточнення змісту наказу про облікову політику. З урахуванням галузевих особливостей пропонуємо

включити до наказу про облікову політику садівницьких підприємств три положення, що розкривають організацію і методику управлінського обліку витрат. Перший розділ розкриває організацію управлінського обліку витрат, що включає такі питання: процедури управлінського обліку витрат; структура облікового апарату та зв'язок з іншими структурними підрозділами підприємства; метод калькулювання собівартості продукції, система рахунків управлінського обліку; центри відповідальності; схеми документообігу з управлінського обліку витрат. Другий розділ, який розглядає методику управлінського обліку витрат та буде включати в собі наступні пункти: методику відображення інформації на рахунках управлінського обліку; методику розподілу витрат за центрами відповідальності, методику розподілу непрямих витрат. Останній розділ описує відповідальність осіб за організацію управлінського обліку витрат.

Враховуючи складність технологічних процесів, що відбуваються у виробництві, та їх вагомий вплив на процес прийняття управлінського рішення, пропонуємо приділити особливу увагу організації аналітичного обліку витрат за центрами відповідальності, обґрунтуванню методу обліку витрат і калькулювання собівартості садівницької продукції до цілей управління витратами, обґрунтуванню бази розподілу витрат за центрами відповідальності.

Необхідною складовою управлінського обліку витрат є встановлення відповідальності за організацію управлінського обліку витрат.

На нашу думку, основними перевагами запропонованого підходу є:

максимальне розкриття облікових процедур управлінського обліку витрат у наказі про облікову політику;

застосування сучасних підходів в організації та методиці управлінського обліку витрат;

врахування складності процесів управління підприємством хлібопеченням в умовах насиченості інформаційних потоків;

можливість удосконалення (зміни параметрів облікової політики та облікових оцінок) в межах запропонованих структурних елементів.

Висновки. Отже, критична оцінка інформаційних потоків як об'єкту управлінського обліку витрат дозволяє стверджувати, що існуюча практика обліку не в повній мірі забезпечує потреби ефективного управління виробничими витратами. Результати дослідження виявили нагальність вирішення проблеми створення ефективної системи внутрішньої звітності з обліку витрат та калькулювання виробничої собівартості, яка у більшій мірі відповідає цілям управління.

Фундаментом раціональної організації облікових потоків з метою ефективного управління витратами є вдосконалення змісту наказу про облікову політику. Запропоновані у роботі положення наказу про облікову політику дозволяють забезпечити максимальне розкриття процедур управлінського обліку в умовах складності процесів управління витратами та насиченості інформаційних потоків.

Список літератури

1. Пушкар М.С. Фінансовий облік у системі управління: Монографія. /Пушкар М.С., Щирба М.Т. – Тернопіль: Карт-Бланш, 2006. – 178с.
2. Бородкін О. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік: концепція і організація /Бородкін О. //Бухгалтерський облік і аудит. – 2001. - №2. – С. 45-53.
3. Хорнгрен Ч.Т. Управленческий учет. /Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж., Датар Ш. – СПб.: Питер, 2007. – 1008 с.
4. Шатохіна О. Облікове та інформаційне забезпечення управління господарською діяльністю підприємств. /Шатохіна О. // Бухгалтерський облік і аудит. – 2004. - № 3. – С. 28-33.
5. Подольський В.И. Информационные системы бухгалтерского учета. / Подольский В.И. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2005. – 255 с.
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV.